

Ὥρες ὅρες δὲν καταλαβαίνω γρῦ ἀπὸ τὰ λόγια του Χίος.
Τὸν ρώτησε μάθημα ὁ δάσκαλος καὶ δὲν ἤξερε γρῦ Ζάχ.
(Μαχαιρᾶδ.) || Φρ. Γρῦ δὲ γατέχει (δὲν γνωρίζει τίποτε)
Κρήτ. Γρῦ δὲν σκαμπάζει (ταυτόσημ. μὲ τὴν προηγουμ.)
Μακεδ. (Δρυμ.) || Ποίημ.

Κανέρας γρῦ δὲν ἐκατάλαβε
μὰ μὴ πρὸς βάρος, λέει, γιατὶ ως κ' ἔγω
λίγο καταλαβαίνω δύτες μιλῶ

Α. Λασκαρᾶτ., Στιχουργ.³, 28.

γρυλλάδος

Ἐκ τοῦ οὐσ. γρύ λλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.-άδος,
διὰ τὴν ὄπ. βλ. -ᾶτος.

Γρυλλάδος 1, τὸ ὄπ. βλ., ἔνθα καὶ συνών.

γρυλλάκι τό, ἀμάρτ. γρουλ-λάτσι Κῶς Τῆλ. βρουλ-λάτσι
Νίσυρ. γουρλάτσι Λέρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γρύ λλος καὶ τῆς υποκορ. καταλ. -άκι.

1) Τὸ χοιρίδιον Κῶς Νίσυρ. Τῆλ. : Ἐγέν-νησεν ἡ γρούλλα μας κ' ἥκαμεμ bérnde γρουλ-λάτσια Κῶς. Συνών. γονόν
ρον νόπον λα, γροντσελάκι. 2) Εἰδος θαλασσίου δστρέου, ἡ χοιρίνη τῶν ἀρχαίων Λέρ. Συνών. γονόν
ρον νάκι 4, γονόντσελάκια, 3 γροντσελάκια 2.

Ἡ λ. καὶ ως ἐπών. ύπὸ τὸν τύπ. Γρυλλάκης "Ηπ. (Ζα-
γόρ.) Μακεδ. (Θεσσαλον.) Νάξ. Πάτμ. Στερελλ. (Μαρκόπ.)

γρυλλακιάζω

ἀμάρτ. γονρλατσάζου Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὐσ. γρύ λλακιας καὶ τῆς παραγωγ.

καταλ. -ιάζω.

Ἐκπλήττω, ἐκφοβίζω : Γονρλατσάζου τ' εἰς δρυιθις.

γρυλλάκιασμα

τό, ἀμάρτ. γονρλάτσασμα Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ρ. γρυλλάκιαζω.

Ἐκπληξίς, ἐκφοβισμός.

γρυλλάκιδα

ἡ, ἀμάρτ. γρουλ-λατσία Κῶς

Ἐκ τοῦ υποκορ. γρυλλάκια καὶ τῆς υποκορ. καταλ.

-ίδα.

Ο μέχρις ἡλικίας δύο ἑτῶν θῆλυς χοῖρος: Ἐγαστρώθην
ἡ γρουλ-λατσία μας. "Α μουνουχίσωμεν dὴγ γρουλ-
λατσία νὰ τὴν θρέψουμε. Συνών. γονόντσελάκια,
γονόντσελάκια, γρυλλάκια, μπούζα, μπούζα,
σκροφακίδα.

γρυλλάκινα

ἡ, ἀμάρτ. γρουλ-λατσίνα Κῶς

Ἐκ τοῦ οὐσ. γρυλλάκια καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ίνα.

Γρυλλάκινα τὸ ὄπ. βλ. : Αἴνιγμ.

Γρουλ-λατσίνα γγαστρωμένη | φαμιλιὰ τὴν περιμένει
(ἡ πλήρης φαγητοῦ χύτρα). Συνών. σκροφακίνα.

γρυλλάπαρος ὁ, ἀμάρτ. γρυλάπ-πάρος Κύπρ. Θηλ.
γρυλλαπ- πάρα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γρύ λλης καὶ τοῦ οὐσ. ἄππαρος, τὸ
ὄπ. βλ. εἰς λ. ἵππαρος.

Ο ἔχων ἀνοικτοὺς τοὺς δφθαλμοὺς ως δίππος, ὅταν κοι-
μᾶται, ὁ ἔχων μεγάλους καὶ ἀπλανεῖς δφθαλμούς.

γρυλλάπιδος τό, ἀμάρτ. γονρλλάπ'δον "Ιμβρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γρύ λλης παρὰ τὸ ὄπ., καὶ τὸ τύπ. γονρλλης,
καὶ τοῦ οὐσ. ἄππιδος.

Τὸ ἀρων καὶ στυφὸν ἀπέδιον ποὺ δὲν καταπίνεται εὔκό-
λως, δημιουργοῦν συχνὰ αἰσθησιν πνιγμοῦ.

γρυλλᾶς

ἐπίθ. Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γρύ λλως.

Γρυλλᾶς μιμάτης τὸ ὄπ. βλ.

Ἡ λ. καὶ ως παρωνύμ.

γρυλλαφτιγάζω

ἀμάρτ. γονρλαφθιάζω Μῆλ.

Ἐκ συμφυρμοῦ τῶν ρ. γρυλλωντας καὶ ἀφτιγάζω.

1) Τείνω τὸ οὖς, διὰ ν' ἀκούσω καλῶς. Συνών. ἀφτιγάζω
1, τρόντα φτιγάζω, τρόντα φτιγάζω. 2) Ὁρ-
θώνω τὰ δάτα, ἐπὶ δύνου. Συνών. ἀφτιγάζω 2.

γρύλλης

ἐπίθ. Ἀντίπαρ. Ικαρ. Κρήτ. γρύλλης Κύπρ.

Σῦρ. γρύλλης Ρόδ. γρύλτης Αστυπ. γρύλλης Πάρ. (Λευκ.)
γλύρης Μῆλ. γκύρλας "Ηπ. (Βαθούρ. Τσαμαντ.) γονρλης
Σάμ. Θηλ. γρυλλοῦ Κρήτ. γρυλλοῦ Ρόδ. γονρλα Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γρύ λλης.

1) Ο ἔχων μεγάλους καὶ πρὸς τὰ ἔξω νεύοντας δφθαλμούς,
ὅ ἔξωφθαλμος ἔνθ' ἀν.: Είντα γρύλλης ἔνι ὁ μισταρκός
σου! Κύπρ. Ο Μανόλης είναι γρύλτης Αστυπ. Αέτονοῦ
τοῦ γλύρη φοβᾶται καρείς νὰ βλέπῃ τὸ ματάρες δου Μῆλ.
Περάσανε οἱ χειλοῦδες, οἱ γρυλλοῦδες, οἱ κακές μελαναχει-
λες (έξ ἐπωδ.). Κρήτ. || Αἴνιγμ.

Απὸ παὲ καὶ 'ς τὴν βυργοῦ | θωρῶ τὴν θειά μου τὴν γρυλλοῦ
καὶ σεῖ τὰ κολαράκια τέη | καὶ μαζώνει τὰ φειράκια τέη
('ς τὴν βυργοῦ = εἰς τὴν Πυργοῦ, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Μα-
λεβιζίου· ἡ κρησάρα μὲ τὴν ὄποιαν κρησαρίζουν τὸ ἀλευρον)
αὐτόθ. Β) Ο ἔχων δφθαλμούς λημῶντας Κύπρ. 2) Συνθη-
ματ., ἔξυπνος, ἀνοιχτός της "Ηπ. (Βαθούρ. Τσαμαντ.)
Ἡ λ. καὶ ως παρων. Νάξ. (Απύρανθ.) καὶ ως ἐπών. Λέρ.

γρυλλί τό, ἐνιαχ. γρυλλί Λέρ. Τῆλ. γρουλ-λί Κά-
λυμν. Καρ. (Άλικαρνασσ.) Κῶς Χάλκ. γρουλ-λί Ρόδ. γονρλί Νίσυρ.
γονρλ-λί Κάλυμν. Πληθ. γρυλλία Λέρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γρύ λλης ως υποκορ.

Ο μικρὸς χοῖρος, τὸ χοιρίδιον ἔνθ' ἀν.: Η σκρόφα μας
ἥκαμεν δώδεκα γρυλλ-λιὰ Κῶς "Εχω ἔνα γρυλλ-λί μον-
νονυχάρι αὐτόθ. Τὸ ἀσπρὸ τὸ γρυλλ-λί ἥφ' κα το Πασκά-
τικο (= γιὰ τὰ Χριστούγεννα) αὐτόθ. Τὴν ἀρκιχρον-νιάμ
βού καζ-ζανεύγον, τρῶν δά βρουλ-λιὰ (ἀρκιχρον-νιά =
ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Σεπτεμβρίου· καζ-ζανεύγον = καζ-
νεύον, κάμνουν ἀπόσταξιν οὕζου) Νίσυρ. || Φρ. Κάν-νω
γρουλ-λιὰ (ροχαλίζω) Κάλυμν. "Υοίζει σὰν τὸ βρουλ-λί^ν
(γυρίζει σὰν τρελλός) Χάλκ. || Παροιμ.

Τοῦ γονρλ-λιοῦ τὸ 'νι καὶ ἀν κόψης, πάλι νὰ μοντζ-ζη
θέλει (καὶ ἀν κόψης τὸ ώνι τοῦ χοίρου, δηλ. τὸ βύγχος, πάλιν θὰ
σκάπτη· αἱ κακαὶ ἔξεις δυσκόλως ἀποβάλλονται) Κάλυμν.
|| "Ασμ.

Δὲν σὲ καταχρειάζομαι γλαστρὶ μέσ' 'ς τὴν αὐλή μου,
γιὰ νὰ μαλάσσω πίτερα, νὰ τρώω τὸ γρυλλ-λί μου
Καρ. (Άλικαρνασσ.)

Τοῦ παπποῦ μου τὸ σπιτάκι | ποὺ 'ἐν ἔχει φρουκαλάκι,
νά ποσύρῃ τὴν αὐλήν του, | νὰ ταΐσῃ τὸ γρυλλ-λίν του
Τῆλ.

Νὰ γίνης χοῖρος γῆ γρυντό-λί, νὰ σοῦ φωνάζουν οὔτσι καὶ νὰ κυλεψέσ' οὐλό-λημερὶς σὲ λασπωμένο β-βούτσι Κῶς.

Ἐν λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γρυλλί καὶ ώς τοπων. Χίος.

γρυλλιά

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γρυλλίς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιά.

1) Τὸ ἄγριον ἀνοιγμα τῶν ὁφθαλμῶν ἔνθ' ἀν.: Παιζει πότε - πότε κατὶ γρυλλές, ποὺ τονὲ φοβᾶσαι, γιατὶ θαρρεῖς πὼς ἔχει τὰ μάθια τοῦ Κέκλωπα Δ. Κρήτ. (Μαλάκ.) 2) Τὸ ἄγριον βλέμμα, ἡ ἄγρια ματιὰ Α. Κρήτ.: Μοῦ φέρτει μιὰ γρυλλιά Α. Κρήτ. "Οδε μιλῶ καὶ μοῦ παίζει ἡ μάννα μον τὴ γρυλλή μὲ τσ' ἀμάτες τση, ἀπὸν τὸ φόρο μον δὲ βγάρω μιλλὰ Δ. Κρήτ. "Επαιξέ μον δνὸ - τρεῖς γρυλλές ἀπού 'τορε, θαρρεῖς, ἀπὸν τὰ μάθια θεριοῦ αὐτόθ.

γρυλλιάζω (Ι) ἀμάρτ. γρυλλιάζ-ζω Σύμ. γρυλλιάτζω Σύμ. γρυλλιάζον "Ηπ.(Πάπιγκ.) Θράκ. (Μυριόφ.) Τῆν. γκυρολάζον "Ηπ.(Ζαγόρ.) γκυρολάζον "Ηπ.—Λεξ. 'Ηπίτ. ἀγρυλλιάζον Τῆν. γκυρολάζον Θεσσ. (Κρυόβρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γρυλλίς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάζω.

1) Ἀνοίγω ὑπερβολικῶς τοὺς ὁφθαλμούς Σύμ. Τῆν. Συνών. γρυλλίζω 1, γρυλλίζω ν. 2) Ἐξαγριοῦμαι Τῆν. 3) Ἀποπνίγω τινὰ διὰ τῶν χειρῶν ἡ διὰ τῆς ἀγχόνης "Ηπ.—Λεξ. 'Ηπίτ. Συνών. γρυλλίζω ν. B2. β) Φονεύω "Ηπ. (Πάπιγκ.): Τοὺν γρυλλιάσαν κὶ τοὺν ἄφ' σαν 'ς τοὺν δρόμον. 4) Πάσχω ἐκ λαρυγγίτιδος ἡ ἀλλης παρομοίας ἀσθενείας προκαλούσης βῆχα Θεσσ. (Κρυόβρ.) 5) Ἐπὶ αἰγῶν, κοιμοῦμαι Θράκ. (Μυριόφ.)

γρυλλιάζω (ΙΙ) ἀμάρτ. γκυρολάζον Θεσσ. (Κρυόβρ.) Μακεδ. (Γαλατ.)

Ἐκ τοῦ ούσ. γρυλλίς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάζω.

Γρυλλίζω (ΙΙ), τὸ δπ. βλ.: Μονυρόγ' σαν τοὺν γουρούν' τοὺν σιφρ' κὸ κὶ γκυρολάζιν τοὺν καημένον Γαλατ. Νὰ δώσουμι τοὺν γρυλλίζων νὰ φάῃ, νὰ σταματήσῃ νὰ γκυρολάζῃ Κρυόβρ. || 'Άσμ.

'Η παπᾶς ἀπ' τοὺν Λυκούνδ' | κυνηγοῦσι ἔνα γκουτζούν' τοὺν γκουτζούν' γκυρολάζῃ | κ' ἡ παπᾶς τοὺν ούροις (γκουτζούν' = γουρούνι) Θεσσ. (Κρυόβρ.)

γρυλλιάς

Ἐπιθ. ἀμάρτ. γρυλλής Δ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γρυλλής καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.-ιάς. 'Ο ἀνοίγων πολὺ τοὺς ὁφθαλμούς του.

γρύλλιασμα (Ι) τό, "Ηπ. (Πάπιγκ.) γκύρλιασμα "Ηπ. γκύρλιασμα Μακεδ. (Κολινδρ.) Στερελλ. (Αἴτωλ.) —Λεξ. 'Ηπίτ.

Ἐκ τοῦ ρ. γρυλλίασμα (Ι)

1) Ὑπερβολικὸν ἀνοιγμα τῶν ὁφθαλμῶν Στερελλ. (Αἴτωλ.) —Λεξ. 'Ηπίτ. 2) Βράγχος, βράχνιασμα Μακεδ. (Κολινδρ.) 3) Φόνος δι' ἀποπνιγμοῦ ἡ στραγγαλισμοῦ "Ηπ.

γρύλλιασμα (ΙΙ) τό, ἐνιαχ. γκύρλιασμα Θεσσ. (Κρυόβρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γρυλλίασμα (ΙΙ).

Γρυλλίσμα (ΙΙ) τὸ δπ. βλ.: Καλὰ ποὺ ἔχονμι τρόχαλον κὶ δίνονμι τοὺν γρυλλίν', γιατὶ ἀλλιῶς θὰ μᾶς ἔβγαζι δέξον μὴ τὰ γκυρολάζασμα Θεσσ. (Κρυόβρ.)

γρυλλίζω (Ι) Κρήτ. ('Αποκόρ. Σφακ.) Νάξ. ('Απύρωνθ.) Πάρ. Σίφν. Σῦρ. γρυλλίζω Σίφν. γκυρολάζω 'Ερεικ. Παξ. γκυρολάζω Πελοπν. (Τσιτάλ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. γρυλλίζω.

1) Ἀνοίγω ὑπερβολικὰ τοὺς ὁφθαλμούς ἐξ ὅργης, φόβου ἡ ἐκπλήξεως 'Ερεικ. Κρήτ. ('Αποκόρ. Σφακ.) Νάξ. ('Απύρωνθ.) Πάρ. Σίφν. Σῦρ.: Εἶδα γρυλλίζεις ἐτσά καὶ μὲ θωρεῖς; 'Αποκόρ. 'Εγκρύλλισε τὰ μάτια ἀπὸ τὸ κακό τον 'Ερεικ. Χωρὶς τίστα γρυλλίζει τὰ μάτια τον καὶ μὲ κόβηει τὸ αἷμα νὰ τὸν ἀξανάω 'Απύρωνθ. 'Εγκρύλλισε τὰ μάτια δον κ' ἥτοε φόβος καὶ τρόμος αὐτόθ. Τί γρυλλίζεις, δὲ σ' ἀρέσει ἡ κονβέδα πού 'πα; Πάρ. Σύρ. Συνών. γρυλλίζω ν. A1. 2) Περιστρέφω τοὺς ὁφθαλμούς ὡς ἡλίθιος, βλέπω βλακιωδῶς Παξ.: Γρυλλίζει τὰ μάτια τον καὶ φέρνει τσὶ κόρες 'ς τὶς ἀκρες. 3) Ἀποπνίγω, φονεύω, ἔξοντώνω Πελοπν. (Τσιτάλ.) β) Κατεδαφίζω Πελοπν. (Τσιτάλ.) Πρέπει νὰ γκυρολάσωμε τὸ παλύόσπιτο αὐτόθ. || Παροιμ.:

'Η διμόνοια φκειάζει σπίτι κ' ἡ διχόνοια τὸ γκυρολάζει

γρυλλίζω (ΙΙ) Κρήτ. (Κίσ.) Πόντ. ('Ιμερ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) — X. Χρηστοβασ., Διηγ. Θεσσαλ. 41 —Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ. γρυλλίζω Κεφαλλ. γρυλλίζον Σάμ. γονολίζω "Ηπ. ('Ιωάνν.) Πελοπν. ('Ανώγ. Δαιμον. Μανιάκ. Πιάν. Παλαιοχ.) γονολίζον Δαρδαν. Εῦβ. (Γραμπ.) "Ηπ. (Ραδοβύζ.) Θεσσ. (Βαμβακ.) Θράκ. (ΑΙν.) Σάμ. γονολίζον δὲν Τσακων. γκυρολάζω Πελοπν. (Βλαχοκερ. Γορτυν. Κυνουρ. Σουδεν. — Π. Γενναδ., Γεωργ. γλωσσ. 13 —Λεξ. 'Ηπίτ. Δημητρ. γκυρολίζον Εῦβ. ('Αγία "Ανν. Στρόπον. Ψαχν.) "Ηπ. Θεσσ. (Γερακάρ. Μελιβ. Καλαμπάκ.) Μακεδ. ('Αρκοχώρ. Βόιον Βρίσια Γρεβεν. Δεσκάτ. Μοσχοπόταμ. Ρυάκ. Χαλκιδ.) Στερελλ. (Αἴτωλ. 'Αρτοτ. Λεπεν. Φθιώτ. Φωκ.) σγκυρολίζον Μακεδ. (Βλάστ. Βόιον Δαμασκ. Πεντάλοφ.) γονορρίζω Καλαβρ. (Μπόβ.) γκυρολάσων Πελοπν. (Σκορτσιν.)

Τὸ ἀρχ. ρ. γρυλλίζω.

1) Ἐκβάλλω γρυλλισμόν, φωνὴν δμοίαν πρὸς τὴν τοῦ χοίρου κυρίως, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ κυνός, λύκου ἡ λέοντος πολλαχ. καὶ Πόντ. ('Ιμερ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Πραστ.): Γονολίζει τὸ γονορούν' Μακεδ. (Βόιον) Τί γκυρολίζει τὸ γρυλλίν'; Θεσσ. "Οταν σκάβῃ τὸ γονορούν", γονολίζει Θεσσ. (Βαμβακ.) Τὸ γονορούντι πεινάει καὶ οὐδὲ γκυρολίζει Πελοπν. (Βλαχοκερασ.) Δῶσῃς τὸ γρυλλίν' τὰ πλύματα, γιατὶ γκυρολίζει Μακεδ. (Βρίσια) Μᾶς πῆρι τὸ ἀφτιὰ τὸ γρυλλίν' σγκυρολίζοντας Μακεδ. (Πεντάλοφ.) "Αμα βονρίσοντ, σγκυρολίζοντ καὶ χαλινοῦν τὸν κονμάσ" (βονρίσοντ = τρέξουν δρυμητικῶς, ἐνν. τὰ γουρούνια) Μακεδ. (Δαμασκ.) "Αμα γκυρολίζει τὰ γρυλλίνα, θ' ἀλλάξ" οὐ κιρδες Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) "Αμα θὰ γένει σεισμός, τὰ σκυλλάγα γκυρολίζεινε Δαρδαν. Μὲ τὸ μοντσούντα γκυρολίζει τὸ γρυλλίν' Στερελλ. (Αἴτωλ.) Τοσ' ἔστι ἔχον μὲν τοσ' ἔστι γκυρολίζον; (τί ἔχεις ἐσὺ καὶ γρυλλίζεις;) Πραστ. "Ο σκύλλον ἐρχίνεσεν νὰ γρυλλίζῃ, θ' ἀρπάγῃ σε Χαλδ. Τὸ λιοντάριον γκυρολίζει τρεῖς φορὲς καὶ μαζωχτήκανε χιλιάδες λιοντάρια (ἐκ παραμυθ.) Θράκ. (ΑΙν.) || Παροιμ. Τοὺν γρυλλίν' ποντὲ δὲ βιλάς, πάντα γκυρολίζει (ἡ πονηρὰ φύσις δὲν μεταβάλλεται) Σάμ. Συνών. γρυλλίζω, σκοιούντις. β) Κρώζω, ίδια ἐπὶ περιστερῶν "Ηπ. Κεφαλλ. : Τὸ περιστέριο γκυρολίζει Κεφαλλ. γ) Φλυαρῶ Μακεδ. (Βλάστ.) 2) Γουργουριάζω, παράγω εἰδικὸν ἤχον, βιορβοργμόν, ἐπὶ τῶν ἐντέρων Εῦβ. (Αγία "Ανν. Ψαχν.) "Ηπ. Πελοπν. (Γορτυν. Κυνουρ. Μανιάκ. Οίν.) Στερελλ. (Παρνασσ.) Τσακων. (Πραστ.) —Λεξ. Δημητρ.: Θὰ κρύουσις, γκυρολίζει τη

